

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 341/2019-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. novembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovvej a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpenej advokátom Mgr. Jiřím Kučerom, Trnavská cesta 60, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 2 a 3, čl. 20 ods. 1, čl. 21, čl. 22 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, národnej protizločineckej jednotky, expozitúry Západ v trestnom konaní vedenom pod ČVS: PPZ-848/NKA-PZ-ZA-2019 a jeho výzvou z 22. augusta 2019 a uznesením z 23. augusta 2019 a príkazom prokurátora Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky na odňatie veci vydaným v tomto trestnom konaní a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého postupu a rozhodnutí a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. októbra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 2 a 3, čl. 20 ods. 1, čl. 21, čl. 22 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, národnej protizločineckej jednotky, expozitúry Západ (ďalej len „vyšetrovateľ“) v trestnom konaní vedenom pod ČVS: PPZ-848/NKA-PZ-ZA-2019 (ďalej len „napadnutý postup“) a jeho výzvou z 22. augusta 2019 (ďalej len „výzva na vydanie vecí“) a uznesením z 23. augusta 2019 (ďalej len „uznesenie o pribratí znalca“) a príkazom prokurátora Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor špeciálnej prokuratúry“) na odňatie vecí (ďalej len „príkaz na odňatie vecí“) vydaným v tomto trestnom konaní.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že vyšetrovateľ vedie trestné stíhanie pre zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 a 2 Trestného zákona, prečin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona v jednočinnom súbehu so zločinom zasahovania do nezávislosti súdu podľa § 342 ods. 1 a ods. 2 písm. c) Trestného zákona a prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona.

3. Dňa 22. augusta 2019 sa na pracovisko sťažovateľky, Krajský súd v Bratislave, dostavili príslušníci národnej kriminálnej agentúry (ďalej len „NAKA“), ktorí ju oboznámili s dôvodmi svojej prítomnosti a v zmysle § 89 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný

poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) bola vyzvaná na vydanie vecí dôležitých pre trestné konanie, a to všetkých mobilných telefónov, ktoré má pri sebe a ktoré používa alebo používala. Sťažovateľke bolo zároveň na jej dopyt uvedené, že ak mobilný telefón dobrovoľne nevydá, bude jej na základe príkazu prokurátora špeciálnej prokuratúry postupom podľa § 91 Trestného poriadku odňatý aj proti jej vôli. Tento príkaz jej bol predložený na nahliadnutie. Následne sťažovateľka vydala svoj mobilný telefón iPhone 8 čiernej farby [REDACTED].

4. Uznesením vyšetrovateľa z 23. augusta 2019 bol v tejto trestnej veci pribratý znalec pre účely vyhotovenia rozmnoženiny počítačových údajov nachádzajúcich sa na vydanom mobilnom telefóne, ako aj zistenia a zaistenia údajov o telekomunikačnej prevádzke, jej obsahu, ako aj iných dátových záznamov. Proti uvedenému uzneseniu o pribratí znalca podala sťažovateľka sťažnosť, o ktorej nebolo do času podania tejto ústavnej sťažnosti rozhodnuté.

5. Sťažovateľka uvádza, že pre ospravedlnenie napadnutého postupu v súvislosti so zaistením jej mobilného telefónu 22. augusta 2019 nedošlo k splneniu ani jedného z nevyhnutných predpokladov, ktorými sú legalita, požiadavka nevyhnutnosti, legitimita a proporcionalita zásahu do ňou označených práv, ktorých porušenie touto ústavnou sťažnosťou namieta.

6. K absencii legality napadnutého postupu sťažovateľka uviedla, že úkon vyšetrovateľa smerujúci k zaisteniu mobilného telefónu sťažovateľky sa udial na jej pracovisku v budove Krajského súdu v Bratislave v kancelárii kolegu. V tejto súvislosti poukázala na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorá v súvislosti s rešpektovaním práva na súkromný život podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru vykladá pojem obydlie širšie a zahŕňa doň napr. aj priestory určené na výkon povolania spojeného so zákonom ustanovenou povinnosťou mlčanlivosti (Niemietz proti Nemecku, rozsudok ESLP zo 16. 12. 1992, č. 13710/88). Podľa sťažovateľky je zrejmé, že zákrok vykonaný v mieste výkonu povolania sťažovateľky, ktoré je spojené so zákonom ustanovenou povinnosťou mlčanlivosti (povolanie sudcu), je zásahom do obydlia v zmysle čl. 8 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľka ďalej uviedla, že „*Ochrana súkromia v zmysle citovaného*

ustanovenia sa týka aj korešpondencie na pracovisku, hoc má súkromnú povahu a s výkonom povolania (zamestnania) priamo nesúvisí (porov. rozhodnutie z 2. 10. 2014 vo veci DELTA Pekárny a.s. proti Česku)...

V situácii sťažovateľky, ktorá priamo čelila služobnému zákroku príslušníkov elitnej zložky polície pri úkonoch trestného konania, vykonávaných pod hrozbou núteného (násilného) odňatia nej patriacej veci, a to v priestoroch s povahou obydliia (v zmysle čl. 8 dohovoru), musia byť procedurálne a vecné požiadavky na dovolenosť zásahu v zmysle čl. 8 ods. 2 vyžadované o to striktnejšie a tento služobný zákrok musí byť vnímaný rovnako závažne ako prehliadka obydliia.“

7. Z hľadiska naplnenia požiadavky legality zásahu do výkonu práva na súkromie podľa názoru sťažovateľky postup vyšetrovateľa neobstojí ani z dôvodu, že „Kancelária sudcu ani predsedu súdu v budove súdu nie je verejne prístupným priestorom v zmysle § 99 ods. 2 Trestného poriadku. Budova súdu ako taká je verejne prístupným priestorom, avšak len vo vzťahu k nato vyhradeným miestnostiam (§ 19 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špecializovaný trestný súd a vojenské súdy). S ohľadom na povahu veci je preto vylúčené považovať služobné kancelárie sudcov (rovnako ani iné kancelárie) za verejne prístupné miesto, naopak, jedná sa o priestory, v ktorých vykonáva sudca tie aspekty svojho povolania, pri ktorých neprichádza do styku s verejnosťou. Takto ustálená povaha priestorov, v ktorých došlo k služobnému zákroku voči sťažovateľke, z právneho hľadiska rámcuje požiadavky na legalitu vykonaného zásahu. Zákrok spojený s odnímaním vecí dôležitých pre trestné konanie vykonaný v obydlii alebo iných priestoroch v zmysle § 99 ods. 2 Trestného poriadku prichádza do úvahy v prípade domovej prehliadky (§ 99 ods. 1 v spojitosti s § 100 Trestného poriadku), prehliadky iných priestorov (§ 99 ods. 2 v spojitosti s § 101 Trestného poriadku). Oba popísané úkony sa realizujú na základe kvalifikovaného príkazu sudcu pre prípravné konanie alebo prokurátora, ktorý musí spĺňať vymedzené obsahové náležitosti vrátane vecného zdôvodnenia. V iných prípadoch bez predchádzajúceho príkazu sudcu alebo prokurátora môže policajt vstúpiť do obydliia, iných priestorov a na pozemok iba ak vec neznesie odklad (§ 103 Trestného poriadku). V situácii sťažovateľky je však zo skutkového hľadiska zrejmé,

že sa nejednalo o vec, ktorá neznesie odklad. Nasvedčuje tomu postup prokurátorov, ktorí dňa 19. 8. 2019 v danej veci namiesto úkonov trestného konania zvolali tlačovú konferenciu s výzvou na vysvetlenie komunikácie. Služobný zákrok nasledoval až dva dni po začatí trestného stíhania vo veci, t. j. nie neodkladným úkonom. Podmienka neodkladnosti zásahu v zmysle § 103 Trestného poriadku, ktorá by oprávňovala realizovať služobný zákrok v obydlí alebo iných priestoroch bez predchádzajúceho príkazu, splnená nebola. Policajti tak realizovali donucovacie úkony trestného konania voči sťažovateľke v iných priestoroch bez splnenia zákonných podmienok (príkaz podľa § 100 alebo § 101 Trestného poriadku), čo legalitu zásahu taktiež vylučuje.“.

8. O absencii legality napadnutého postupu svedčí podľa sťažovateľky aj skutočnosť, že výzva na vydanie mobilného telefónu sťažovateľky bola realizovaná bez súhlasu sudcu. V tejto súvislosti uviedla, že „*Judikatura ESLP, predovšetkým rozhodnutia vo veci Sanoma Uitgevers B.V. proti Holandsku, rozsudok zo 14. 9. 2010, či Voskuil proti Holandsku, rozsudok z 22. 11. 2007, ale aj skoršie rozhodnutie vo veci Buck proti Nemecku, bez akýchkoľvek výnimiek požaduje súdny prieskum takto invazívnych zásahov do súkromia jednotlivca. Akýkoľvek príkaz na vydanie mobilného telefónu, ktorý nevydal sudca, z hľadiska testu legality neobstojí, a to pre úplnú absenciu predvídateľných procedurálnych záruk pre zásah štátu (polície), absencie účinného prostriedku nápravy a realizáciu služobného zákroku bez zákonom upraveného mechanizmu umožňujúceho preskúmať nevyhnutnosť, legitimitu a proporcionalitu zásahu, ktoré by posudzoval nezávislý sudca.*“. Sťažovateľka zdôraznila, že na menej invazívne úkony v trestnom konaní (napr. oznámenie údajov o telekomunikačnej prevádzky podľa § 116 Trestného poriadku) je vždy potrebný odôvodnený príkaz sudcu, a preto je žiaduce vyžadovať súhlas sudcu aj na vyhotovenie kópie všetkých údajov obsiahnutých v mobilnom telefóne, ktoré je nepomerne invazívnejším úkonom.

9. Sťažovateľka sa ďalej domnieva, že porušenie jej práv podľa čl. 8 dohovoru možno vidieť taktiež „*v nedostatku zákonnej regulácie postupu orgánov činných v trestnom konaní po zaistení veci, a to z hľadiska zaistených počítačových a iných údajov, ako aj absencie účinných prostriedkov nápravy podľa slovenského právneho poriadku, ktoré by boli spôsobilé garantovať ochranu pred rizikom zneužitia odňatých informácií*

a údajov. Nakoľko podľa slovenského právneho poriadku neexistujú dostatočné záruky proti svojvôli orgánov činných v trestnom konaní pri nakladaní s údajmi získanými v dôsledku výzvy na vydanie veci podľa § 89 Trestného poriadku a následnom nakladaní s odňatými informáciami a údajmi, zásah do práv sťažovateľky nemožno považovať za legálny a striktné primeraný sledovanému cieľu.“. Poukázala na skutočnosť, že inštitút oznámenia údajov o telekomunikačnej prevádzke podľa § 116 Trestného poriadku či uchovania a vydania počítačových údajov podľa § 90 Trestného poriadku podrobne upravuje spôsob a postupy nakladania so zachytenými údajmi, lehotu ich oprávneného spracovania a garantuje dotknutej osobe záruky týkajúce sa oboznámenia sa so zásahom do základných práv a bezodkladnej likvidácie údajov nepotrebných na trestné konanie. Aj táto skutočnosť podľa názoru sťažovateľky „zvýrazňuje absurditu prístupu k inteligentnému mobilnému telefónu len prizmou ustanovenia § 89 Trestného poriadku, t. j. rozmerom hnutelnej veci a nezákonnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri voľbe prostriedkov neospravedlňujúcich zásah do základných práv sťažovateľky“.

10. K absencii požiadavky proporcionality zásahu do práva na súkromie sťažovateľka poukázala na zásadu zdržanlivosti zakotvenú v § 2 ods. 2 Trestného poriadku, rešpektovanie ktorej by sa vo vzťahu k sťažovateľke prejavilo tak, že „orgánmi činnými v trestnom konaní by mali byť zaistené len požadované údaje a nie všetky údaje, ktoré mala dotknutá osoba uložené na pamäťovom médiu. Týmto postupom by orgány štátu naplnili aj zásadu proporcionality akéhokoľvek zásahu do označených práv, najmä zásahu do základného práva na súkromie v zmysle dohovoru. Orgány činné v trestnom konaní však nerešpektovali ani túto svoju povinnosť, čím zasiahli do všetkých označených práv sťažovateľky.“.

11. Výrazom proporcionality je podľa sťažovateľky aj voľba čo najmiernejšieho prostriedku, ktorý je súčasne spôsobilý zabezpečiť dosiahnutie sledovaného cieľa. Pre dosiahnutie špecifického cieľa (získanie počítačových údajov dôležitých pre objasnenie trestnej činnosti) je takýmto prostriedkom zaručujúcim požadovanú proporcionality úkon uchovania a vydania počítačových údajov zakotvený podľa § 90 Trestného poriadku. Sťažovateľka uviedla, že „je nepochybné, že ide o prostriedok, ktorého realizácia

predstavuje zásah menšej intenzity v porovnaní so situáciou, keby sa na dosiahnutie cieľa zvolil inštitút vydania, resp. odňatia veci. Napokon to potvrdzuje aj rozdielny režim realizácie uvedených prostriedkov (porov. II. ÚS 96/2010).

Naviac, inteligentný mobilný telefón (o aký išlo aj v prípade sťažovateľky) má povahu či charakter počítača a obsahuje počítačové údaje, preto má byť vo vzťahu k nemu a zachytávaniu údajov na ňom vždy využitý inštitút uchovania a vydania počítačových údajov, (porov. II. ÚS 78/2019).

Voči sťažovateľke bola realizovaná výzva na vydanie veci v zmysle § 89 Trestného poriadku. Orgány činné v trestnom konaní šetrnejší postup v zmysle § 90 Trestného poriadku vo vzťahu k sťažovateľke ignorovali, hoci by ním dosiahli účel trestného konania. Pri výzve na vydanie veci v zmysle § 89 Trestného poriadku oproti príkazu na uchovanie počítačových údajov podľa § 90 Trestného poriadku úplne absentuje akákoľvek právna úprava ohľadom nakladania a spracovávanía v rámci trestného konania získaných údajov, t. j. pre dotknutú osobu predstavuje omnoho radikálnejší zásah. Výzva a zaistenie veci podľa § 89 Trestného poriadku na rozdiel od príkazu podľa § 90 Trestného poriadku nelimituje ani dobu, počas ktorej majú byť údaje uchovávané a ani rozsah (s prepojením na záujmové informácie). Je tak zrejmé, že výzva a následné vydanie veci predstavuje pre dotknutú osobu omnoho závažnejší zásah do základných práv, pričom však sledovaný účel možno dosiahnuť v celom rozsahu aj príkazom podľa § 90 Trestného poriadku. O technickej spôsobilosti orgánov činných v trestnom konaní vykonať tento úkon svedčí aj skutkový stav popísaný vo veci II. ÚS 78/2019. V dôsledku toho výzva na vydanie veci v zmysle § 89 Trestného poriadku nespĺňa požiadavku proporcionality a nevyhnutnosti zásahu.“

12. Požiadavka proporcionality nebola podľa názoru sťažovateľky naplnená ani z hľadiska rozsahu získavaných informácií. Z tohto pohľadu je podľa sťažovateľky najmiernejším prostriedkom len vyhotovenie kópie uložených počítačových údajov, pričom je nevyhnutné, aby sa vždy pri počítačových údajoch pred ich skopírovaním vykonala selekcia údajov a aby sa skopírovali len hľadané údaje, t. j. údaje, ktoré sú potrebné pre vedené trestné konanie, a tak sa minimalizovala možnosť, že do trestného konania budú prenesené aj také údaje, ktoré hľadané neboli a žiadnym spôsobom nesúvisia s trestným

konaním. Zdôraznila, že „v trestnom konaní môže byť zaistovaná len taká vec, ktorá je dôležitá pre trestné konanie. To platí aj pre elektronické dáta s tým, že môže byť povolené len hľadanie konkrétnych súborov, informácií alebo komunikácie, ktoré majú určitú relevanciu k stíhanému trestnému činu, pričom napríklad štandardný software umožňuje vyhľadávanie mien alebo slov, a teda uľahčuje zúženie vyhľadávaných dát; ak teda má polícia konkrétne podozrenie vo vzťahu ku konkrétnemu sudcovi a pre vedenie trestného stíhania je nutné poznať obsah počítačových údajov v jeho mobilnom telefóne, potom by, vzhľadom k zákonom stanovenej povinnosti mlčanlivosti, mala postupovať tak, že neodníme celý mobilný telefón, ale iba skopíruje tie údaje, ktoré by mali súvisieť s predmetom podozrenia (takto by mala v zmysle judikatúry eliminovať to, že sa do jej dispozície dostanú aj iné údaje, na ktoré sa vzťahuje povinnosť mlčanlivosti a ktoré žiadnym spôsobom nesúvisia s vedením trestného stíhania).“.

13. Sťažovateľka namieta, že zo zadania pre znalca v napadnutom uznesení vyšetrovateľa z 23. augusta 2019 vyplýva, že predmetom vyhotovenia rozmnoženiny údajov majú byť všetky údaje zachytené a uložené na mobilnom telefóne a SIM karte, a to bez akéhokoľvek súvisu s trestnou vecou (skutkom), pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie vo veci. Takto formulovaný rozsah záujmových údajov predstavuje podľa jej mienky excesívny a neopodstatnený zásah do jej súkromia, keďže dôjde k vyhotoveniu rozmnoženiny aj takých údajov, ktoré nemôžu mať žiaden súvis s trestnou vecou, pre ktorú bolo začaté stíhanie vo veci. Sledovaný účel trestného stíhania možno podľa jej názoru dosiahnuť aj šetrnejšie, a to „vymedzením údajov, o ktorých sa má vyhotoviť rozmnoženia, ich konkretizáciou vo vzťahu k trestnej veci, a to prostredníctvom špecifikácie napr. osôb, údajov, slovných spojení, času a spôsobu komunikácie, obsahu a predmetu údajov, použitých softwareových prostriedkov komunikácie a pod., tak aby bol zúžený zásah do súkromia neobvinenej osoby, ktorá vydala vec dôležitú pre trestné konanie, len na nevyhnutnú mieru potrebnú pre dosiahnutie účelu trestného konania“.

14. Absenciu legitimacy zásahu do jej základných práv vidí sťažovateľka v nezákonne vedenom trestnom stíhaní vo veci, pretože z obsahu uznesenia o začatí trestného stíhania z 20. augusta 2019 zverejneného na internete podľa sťažovateľky vyplýva, že neobsahuje preskúmateľne materializované a konkretizované podozrenie, že sa určitý skutok,

ktorý môže byť trestným činom, stal. Z tohto dôvodu je preto zásah do základných práv sťažovateľky vykonaný v rámci takto vedeného trestného stíhania materiálne neodôvodnený, t. j. nemôže sa ním sledovať žiaden legitímny účel.

15. Na základe uvedených dôvodov sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil porušenie ňou označených práv (bod 1 uznesenia) napadnutým postupom vyšetrovateľa, jeho výzvou na vydanie veci a uznesením o pribratí znalca, ako aj príkazom prokurátora špeciálnej prokuratúry na odňatie veci, príkaz prokurátora špeciálnej prokuratúry na odňatie veci, ako aj uznesenie o pribratí znalca v časti *„uloženia povinnosti vyhotovenia rozmnoženiny počítačových údajov nachádzajúcich sa na mobilnom telefóne zn. iPhone čiernej farby, [REDAKČIA], vydanom 22. 8. 2019 [REDAKČIA]“* zrušil, porušovateľom zakázal pokračovať v porušovaní základných práv sťažovateľky v trestnom konaní vedenom pod ČVS: PPZ-848/NKA-PZ-ZA-2019, prikázal zničiť všetky rozmnoženiny *„počítačových údajov a akýchkoľvek iných údajov“* získaných z mobilného telefónu vydaného sťažovateľkou, prikázal vrátiť vydaný mobilný telefón sťažovateľke a zaviazali porušovateľov nahradiť sťažovateľke trovy právneho zastúpenia na účet jej právneho zástupcu.

II.

Relevantná právna úprava

16. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

17. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

18. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

19. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

20. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

21. Podľa čl. 16 ods. 1 ústavy nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená. Obmedzená môže byť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 19 ods. 3 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 21 ústavy obydlie je nedotknuteľné. Nie je dovolené doň vstúpiť bez súhlasu toho, kto v ňom býva.

Podľa čl. 22 ods. 1 ústavy listové tajomstvo, tajomstvo dopravovaných správ a iných písomností a ochrana osobných údajov sa zaručujú.

Podľa čl. 22 ods. 2 ústavy nikto nesmie porušiť listové tajomstvo ani tajomstvo iných písomností a záznamov, či už uchovávaných v súkromí, alebo zasielaných poštou, alebo iným spôsobom; výnimkou sú prípady, ktoré ustanoví zákon. Rovnako sa zaručuje tajomstvo správ podávaných telefónom, telegrafom alebo iným podobným zariadením.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlika a korešpondencie.

Podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať s výnimkou prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom alebo zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo na ochranu práv a slobôd iných.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

22. V rámci predbežného prerokovania pristúpil ústavný súd k preskúmaniu ústavnej sťažnosti sťažovateľky, ktorá je založená na argumentácii, že v príčinnej súvislosti

s napadnutým postupom vyšetrovateľa, jeho výzvou na vydanie vecí, mobilného telefónu, jeho uznesením o pribratí znalca a príkazom prokurátora špeciálnej prokuratúry na odňatie vecí došlo k zásahu do sťažovateľkou označených práv (bod 1 tohto uznesenia) z dôvodu nespĺnenia kritérií legality, legitimity a proporcionality opodstatnenosti takéhoto zásahu.

III.1 K namietanému porušeniu v ústavnej sťažnosti označených práv sťažovateľky napadnutým postupom vyšetrovateľa, výzvou na vydanie vecí a príkazom prokurátora špeciálnej prokuratúry

23. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu je tiež posúdiť, či tento nie je zjavne neopodstatnený. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti návrhu hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 473/2012).

24. Ústavný súd sa oboznámil so skutkovým stavom vo veci sťažovateľky, aby posúdil, či postup vyšetrovateľa a s ním súvisiace úkony týkajúce sa zaistenia mobilného telefónu sťažovateľky neprekročili limity ňou označených článkov ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu, ktorých porušenie namieta.

25. Ako vyplýva z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh v trestnej veci zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 a 2 Trestného zákona, prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona v jednočinnom súbehu so zločinom zasahovania do nezávislosti súdu podľa § 342 ods. 1 a 2 písm. c) Trestného zákona a prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona bola 22. augusta 2019 sťažovateľka vyzvaná v zmysle § 89 ods. 1 Trestného poriadku na vydanie

veci dôležitej pre trestné konanie, konkrétne všetkých mobilných telefónov, ktoré má pri sebe, ktoré používa, resp. používala. Vo výzve bola sťažovateľka náležite poučená o povinnosti vec na vyzvanie vydať v zmysle § 89 Trestného poriadku o tom, že nie je povinná poskytovať dôkazy vedúce k usvedčeniu zo spáchania trestného činu jej samotnej alebo jej blízkej osoby a z tohto dôvodu nie je povinná vydať vec, ktorá by nasvedčovala spáchaniu trestného činu jej konaním alebo konaním jej blízkej osoby a o možnosti odňatia veci. Sťažovateľka reagovala na výzvu na vydanie veci tak, že vec dobrovoľne vydala, o čom bola spísaná zápisnica o vydaní veci.

26. Zákonným podkladom, na základe ktorého orgány činné v trestnom konaní v danom prípade postupovali, bol § 89 ods. 1 až 3 Trestného poriadku, v zmysle ktorého kto má pri sebe vec dôležitú pre trestné konanie, je povinný ju na vyzvanie predložiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu; ak ju treba na účely trestného konania zaistiť, je povinný vec na vyzvanie týmto orgánom vydať. Pri vyzvaní ho treba upozorniť na to, že ak nevyhoví výzve, môže mu byť vec odňatá, ako aj na iné následky nevyhovenia. Povinnosť podľa odseku 1 sa nevzťahuje na listinu alebo inú vec, ktorej obsah sa týka okolnosti, o ktorej platí zákaz výsluchu, okrem prípadu, keď došlo k oslobodeniu od povinnosti zachovať vec v tajnosti alebo k oslobodeniu od povinnosti mlčanlivosti. Vyzvať na vydanie veci je oprávnený predseda senátu a pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní prokurátor alebo policajt.

27. Podľa § 93 ods. 1 Trestného poriadku zápisnica o úkonoch podľa § 89 až § 92 musí obsahovať aj dostatočne presný opis vy danej veci, odňatej veci, prevzatej veci alebo počítačových údajov, ktorý umožní určiť ich totožnosť.

28. Podľa § 93 ods. 2 prvej vety Trestného poriadku osobe, ktorá vec alebo počítačové údaje vydala alebo ktorej boli vec alebo počítačové údaje odňaté, alebo od ktorej boli vec alebo počítačové údaje prevzaté, vydá orgán, ktorý úkon vykonal, ihneď písomné potvrdenie o prevzatí veci alebo počítačových údajov alebo rovnopis zápisnice.

29. Podstata námietok sťažovateľky prezentovaných v jej ústavnej sťažnosti sa dotýka otázky zásahu do jej práva na ochranu súkromia.

30. Z hľadiska metodologického pri sťažnostiach týkajúcich sa namietaného porušenia čl. 8 dohovoru za splnenia podmienky, že ide o vec spadajúcu do pôsobnosti označeného článku, ESLP, ktorého judikatúru ústavný súd štandardne pri svojej rozhodovacej činnosti zohľadňuje, skúma ospravedliteľnosť takéhoto zásahu z pohľadu limitov vymedzených čl. 8 dohovoru, teda pristupuje k posúdeniu kritéria legality (že k zásahu došlo na základe zákona), legitímnosti (že k zásahu došlo pre účely niektorého zo záujmov vymedzených čl. 8 ods. 2 dohovoru) a proporcionality zásahu, teda že zásah bol v demokratickej spoločnosti na dosiahnutie sledovaného cieľa nevyhnutný.

31. V danom prípade však ústavný súd k takémuto skúmaniu nepristúpil, keďže v posudzovanej veci sťažovateľka vydala v súlade s § 89 Trestného poriadku vec dôležitú pre trestné konanie dobrovoľne, z čoho možno usudzovať, že bola uzročená so zásahom do jej súkromia.

32. Účelom práva na súkromný a rodinný život je ochrana jednotlivca proti svojvoľným zásahom verejnej moci a obdobne ústava nezaručuje ochranu súkromného a rodinného života pred akýmkoľvek zasahovaním. Zaručuje ochranu len pred takým zasahovaním, ktoré je neoprávnené. V súlade s účelom práva na súkromie môžu orgány verejnej moci, fyzické osoby a právnické osoby zasahovať do súkromného a rodinného života vtedy, ak ich zasahovanie možno hodnotiť ako oprávnené (I. ÚS 13/00, III. ÚS 375/2018).

33. Vychádzajúc z citovanej judikatúry, sťažovateľka by mala právo na ochranu pred zasahovaním do jej súkromného života vtedy, ak by išlo o taký zásah orgánu verejnej moci (v tomto prípade orgánov činných v trestnom konaní), ktorý by bol neoprávnený alebo svojvoľný.

34. V danom prípade je zrejmé, že o takýto zásah orgánov činných v trestnom konaní nešlo, keďže sťažovateľka vydala vec dôležitú pre trestné konanie dobrovoľne. O dobrovoľnom vydaní veci dôležitej pre trestné konanie svedčí aj vyjadrenie sťažovateľky k výzve vyšetrovateľa na vydanie veci zaznamenané v zápisnici o vydaní veci, v ktorej

k výzve vyšetrovateľa na dobrovoľné vydanie svojho mobilného telefónu uviedla: „*Samozrejme, že ho vydám, avšak ho mám v mojom aute.*” Zo zápisnice o vydaní vecí, ktorú sťažovateľka podpísala, nevyplýva, že by k výzve na vydanie vecí sťažovateľka vzniesla akékoľvek námietky alebo pripomienky.

35. Úkon vydania vecí bol realizovaný v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku. O úkone vydania bola spísaná zápisnica, majúca zákonné parametre, v ktorej bola v súlade s § 93 ods. 1 Trestného poriadku presne špecifikovaná vydaná vec a rovnopis tejto zápisnice bol v súlade s § 93 ods. 2 Trestného poriadku vydaný sťažovateľke, čo aj sťažovateľka v zápisnici potvrdila.

36. Napokon ústavný súd uvádza, že k faktickému porušeniu práv na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia, na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe, na ochranu tajomstva dopravovaných správ a ochranu osobných údajov mohlo potencionálne dôjsť až na základe uznesenia o pribratí znalca, ktorým mu bolo uložené zabezpečiť požadované údaje z mobilného telefónu sťažovateľky, a nie výzvou na vydanie vecí, mobilného telefónu, ktorý predstavuje len hmotný nosič informácií.

37. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd po preskúmaní ústavnej sťažnosti sťažovateľky a jej príloh konštatuje, že v napadnutom postupe vyšetrovateľa smerujúcom k vydaniu vecí dôležitej pre trestné konanie nezistil nič, čo by ho robilo neakceptovateľným, resp. nekonformným s limitmi vyplývajúcimi zo sťažovateľkou označených ustanovení ústavy, ako aj dohovoru, ktorých porušenie namietala.

38. K realizácii sťažovateľkou namietaného príkazu prokurátora špeciálnej prokuratúry na vydanie vecí podľa § 91 Trestného poriadku tak ani z dôvodu dobrovoľného vydania vecí sťažovateľkou nedošlo, a tento jej preto nebol ani doručovaný. V takom prípade preto ani nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu označených práv sťažovateľky (bod 1 tohto uznesenia) napadnutým príkazom prokurátora špeciálnej prokuratúry na odňatie vecí.

39. Ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým postupom vyšetrovateľa, jeho výzvou na vydanie veci a príkazom prokurátora špeciálnej prokuratúry na odňatie veci a sťažovateľkou tvrdeným porušením základných práv na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia podľa čl. 16 ods. 1 ústavy, na ochranu pred zasahovaním do súkromného a rodinného života a na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe podľa čl. 19 ods. 2 a 3 ústavy, vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, na ochranu obydlia podľa čl. 21 ústavy, na ochranu listového tajomstva, tajomstva dopravovaných správ a iných písomností a ochranu osobných údajov podľa čl. 22 ods. 1 a 2 ústavy, práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru a práva na pokojné užívanie svojho majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol ústavný súd reálne dospieť k záveru o ich porušení.

40. Sumarizujúc prijaté čiastkové závery, vyhodnotil preto ústavný súd túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú, a preto ju v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

III.2 K namietanému porušeniu v ústavnej sťažnosti označených práv sťažovateľky napadnutým uznesením vyšetrovateľa o pribratí znalca

41. Z princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať jeho ústavnou sťažnosťou, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Zmysel a účel uvedeného princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v trestnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava

alebo medzinárodná zmluva dotknutým právnickým osobám alebo fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity ochrany ústavnosti ústavným súdom podľa zásad uvedených v ustanovení § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (obdobne pozri III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

42. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že trestné konanie je od svojho začiatku až po jeho koniec proces, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ak tieto pochybenia neboli odstránené v priebehu samotného trestného konania. Pokiaľ by ústavný súd na túto skutočnosť neprihliadal, poprel by účel a zmysel opravných prostriedkov v trestnom konaní, ktorým je okrem iného aj náprava pochybení vo veci konajúcich orgánov verejnej moci (orgánov činných v trestnom konaní a súdov). Ústavný súd tak zdôrazňuje, že ústavné súdnictvo je vybudované predovšetkým na zásade preskúmvania právoplatne skončených vecí (IV. ÚS 187/09, III. ÚS 421/2016, III. ÚS 855/2016). Základné právo na súdnu ochranu je totiž „výsledkové“, to znamená musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie bude ako celok spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (III. ÚS 33/04, IV. 163/05, III. ÚS 421/2016, III. ÚS 855/2016).

43. Predmetná trestná vec sa nachádza v štádiu prípravného konania a uznesenie o začatí trestného stíhania, ako aj ďalšie nadväzujúce procesné úkony orgánov činných v trestnom konaní odôvodňujú predpoklad, že v tejto trestnej veci budú v ďalšom procesnom štádiu vznesené obvinenia. V prípade naplnenia uvedeného predpokladu sťažovateľka bude mať v zmysle platnej právnej úpravy v nasledujúcich štádiách trestného konania možnosť domáhať sa právne účinným spôsobom ochrany svojich označených práv. V rámci práva na obhajobu je možné uplatniť argumentáciu týkajúcu sa zákonnosti postupu

orgánov činných v trestnom konaní v rámci prípravného konania na hlavnom pojednávaní pred prvostupňovým súdom, prípadne využitím opravných prostriedkov, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov v trestnom konaní.

44. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd dospel k záveru, že systém trestného konania poskytuje sťažovateľke právne prostriedky, ktorými sa môže domáhať ochrany pred neoprávneným zásahom do svojich práv, hoci budú prípustné až v ďalšom štádiu trestného konania. Za týchto okolností nie je daný dôvod, aby ústavný súd vstupoval v danej fáze do prebiehajúceho trestného konania vo veci sťažovateľky a neprípustne si tak predčasne uzurpoval právomoc všeobecného súdu, ktorý je primárne povinný poskytnúť ochranu práv sťažovateľky. V danej fáze konania, keď má sťažovateľka k dispozícii právne prostriedky, prostredníctvom ktorých môže v budúcnosti uplatniť ochranu svojich práv, je neprípustné, aby ústavný súd korigoval prípadné pochybenia aktuálneho procesného postupu orgánov činných v trestnom konaní. Sťažovateľka sa s prípadnou ústavnou sťažnosťou môže na ústavný súd obrátiť až po vyčerpaní označených opravných prostriedkov, teda až vo fáze právoplatného skončenia meritórneho konania.

45. V prípade, ak sťažovateľka nebude môcť v ďalšom štádiu trestného konania uplatniť ochranu svojich práv pre absenciu takého procesného postavenia, s ktorým by boli spojené právne prostriedky určené pre tento účel, bude sa môcť obrátiť na ústavný súd, ktorý sa bude namietaným zásahom do ňou označených práv zaoberať.

46. Aj napriek uvedenému ústavný súd považuje za potrebné podotknúť, že na prvý pohľad sa mu zásah do označených práv sťažovateľky nejaví ako neprimeraný, ktorý by vybočoval z limitov práv, ktorých porušenie sťažovateľka namieta. Už zo samotnej podstaty inštitútov, akými sú domová prehliadka, odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky, uchovanie a vydanie počítačových údajov a podobne vyplýva, že sú spojené s výrazným zásahom do súkromia osôb, u ktorých sú realizované. Pri takomto zásahu však prevažuje verejný záujem na objasnení závažnej trestnej činnosti nad právom jednotlivca na ochranu súkromia. Proporcionalita zásahu však musí byť dodržaná aj vo vzťahu medzi právom jednotlivca na súkromie a výberom prostriedkov, ktoré majú orgány činné v trestnom konaní k dispozícii pri plnení legitímnych cieľov. V tomto smere je potrebné

uviesť, že aj keď sa spôsob, prípadne rozsah zabezpečenia záujmových informácií môže na prvý pohľad javiť ako neprimerane zasahujúci do súkromia jednotlivca, takýto postup je ospravedlniteľný, ak je za splnenia podmienky zákonnosti nevyhnutný na dosiahnutie legitímneho cieľa a z technického hľadiska neexistujú iné, menej invazívne možnosti, ako požadované informácie zabezpečiť.

47. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť sťažovateľky smerujúcu proti namietanému uzneseniu vyšetrovateľa o pribratí znalca ako neprípustnú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde odmietol.

48. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľky bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími jej požiadavkami uvedenými v petite jej ústavnej sťažnosti, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. novembra 2019

Jana Laššáková
predsedníčka senátu